

ZÁVER

Medzinárodné právo súkromné je veľmi náročnou oblasťou práva a v súdnej, ako aj advokátnej praxi čoraz častejšie potrebnou. Vzrastajúci význam medzinárodného práva súkromného je citeľný aj v komunitárnom práve. Predmetom tejto práce bolo porovnanie kolíznych noriem na úrovni mikrokomparácie s cudzím prvkom medzinárodného práva súkromného. Táto práca bola zameraná len na porovnanie kolíznych noriem, no netreba zabudnúť, že súčasťou medzinárodného práva súkromného je aj právo procesné.

Témou diplomovej práce je - Medzinárodné právo súkromné v porovnávaní pohľade - porovnanie kolíznych noriem rodinného práva v českom a francúzskom právnom poriadku.

V tejto práci sme sa zamerali predovšetkým na platnú českú a francúzsku úpravu kolíznych noriem rodinného práva v oblasti medzinárodného práva súkromného. Samotnou mikrokomparatistikou jednotlivých inštitútov rodinného práva sme sa snažili čo najjednoduchšie poukázať na rozdiely, ale zároveň aj na spoločné znaky oboch národných úprav.

Základný a kľúčový rozdiel oboch národných úprav môžeme pozorovať už v samotnej forme úpravy medzinárodného práva súkromného. Týmto rozdielom je v prípade Francúzska absencia jednotnej úpravy formou zákona alebo kódexu, na rozdiel od Českej republiky. Francúzska právna úprava tým stráca na prehľadnosti a pre českých právnikov je tým ťažšie prístupná. Na druhej strane, je potrebné vnímať, že francúzske medzinárodné právo súkromné v nami porovnávaní oblasti využíva o niečo viac ako české právo medzinárodne unifikovanú úpravu kolíznych noriem. Tým fakticky získava obecnější charakter, problémom však naďalej ostáva rozsiahla francúzska judikatúra, ktorá opomína v rámci hierarchie noriem niektoré medzinárodné dohovory.

Jednotlivé mikrokomparácie, použité v tejto práci, nám poukazujú na konkrétne rozdiely, prípadne spoločné znaky porovnávaných právnych úprav.

Aj keď sa národné úpravy od seba odlišujú, môžeme pozorovať tendenciu zblížovania národných úprav. Spôsobuje to najmä medzinárodne unifikovaná oblasť

dohovorov v medzinárodnom práve súkromnom, ako aj vzrastajúci záujem zjednocovania komunitárneho práva v tejto oblasti.

Diplomová práca bola rozdelená do šiestich kapitol, v ktorých vychádzame z platnej právnej úpravy danej problematiky v českom a francúzskom medzinárodnom práve súkromnom. Táto práca pozostáva z dvoch pomyselných častí. V prvej sme sa snažili priblížiť obecné teoretický základ. Je potrebný práve pre porozumenie a lepšie vnímanie jednotlivých národných úprav v samotnom porovnaní. Druhá časť práce je zameraná na priblíženie a porovnanie národných úprav pre jednotlivé inštitúty rodinného práva.

V prvých dvoch kapitolách, ktoré spadajú do vyššie spomenutej prvej časti práce, sme upriamili našu pozornosť na základné poznatky a pojmy v oblasti medzinárodného práva súkromného, ako aj metódy úprav vzťahov s medzinárodným prvkom. Súčasne tiež, na vysvetlenie právnej komparatistiky a jej použitie. Rovnako nezabúdame ani na pramene českého, francúzskeho a európskeho medzinárodného práva súkromného. Už v tejto časti práce môžeme sledovať odchýlky jednotlivých národných úprav. Pre úplnosť uvádzame aj zoznam platných medzinárodných dohovorov Haagskej konferencie z danej oblasti pre každý štát samostatne.

V tretej kapitole porovnáваме koliznoprávnu úpravu českého a francúzskeho medzinárodného práva súkromného, ktorá sa dotýka manželstva a vzťahov s ním súvisiacich.

Štvrtou kapitolou poukazujeme na kolízne pravidlá národných úprav v problematike vyživovacej povinnosti. Národné úpravy sa líšia v rozdielnosti niektorých inštitútov, a to najmä v nárokoch voči otcovi, za ktorého nie je matka dieťaťa vydatá. Zároveň, na záver kapitoly upozorňujeme na záväzné medzinárodne unifikované kolízne normy v danej oblasti. Ako aj na medzinárodne unifikované kolízne pravidlá, ktoré vznikali ako nástroj, ktorý má nahradiť súčasné záväzné pravidlá.

Posledná piata kapitola je venovaná problematike rodičovstva, vzťahov medzi deťmi a rodičmi, osvojením, poručníctvom a opatrovníctvom. Rovnako ako v predchádzajúcej kapitole, poukazujeme nielen na rozdielnosť kolíznych úprav, ale aj na medzinárodnú úpravu v Haagskych dohovoroch.

Pri písaní tejto práce sme mali náročnú úlohu vzhľadom k tomu, že francúzska úprava medzinárodného práva súkromného je z veľkej časti zložená z právnej doktríny a súdnej judikatúry. Už v 70tych rokoch boli snahy o kodifikáciu medzinárodného práva súkromného, ktoré skončili neúspechom a priniesli čiastočnú reformu v tejto oblasti. Táto reforma sa dotýkala kolíznej úpravy rodinného práva. Pre praktické použitie iných ako francúzskych právnikov sa takáto forma úpravy môže javiť ako neprehľadná.

V Českej republike, v oblasti súkromného práva obecné prebieha veľká rada zmien, preto vzrastá aj potreba rekonštrukcie českého medzinárodného práva súkromného. Táto potreba narastá aj v súvislosti s Haagskymi dohovormi, ktoré síce majú prednosť pred zákonnými ustanoveniami, ale z pohľadu prehľadnosti je žiadúce aby sa zmeny odrazili aj v samotnom zákone. Ministerstvo spravodlivosti sa podieľa na návrhu nového zákona o medzinárodnom práve súkromnom. Už v tomto návrhu možno vnímať posun a predpokladá sa, že základná zmena bude v hraničných kritériách. Dnes dominantná štátna príslušnosť by mala vzhľadom na vývoj medzinárodne unifikovaných kolíznych noriem ustúpiť hraničnému kritériu obvyklého pobytu. Napríklad, v oblasti vyživovacej povinnosti, kde je žiadúce, aby použiteľné právo čo najvernejšie odrážalo právne, ako aj sociálne pomery, v oblasti manželstva možno taktiež predpokladať zmenu v prospech obvyklého pobytu.

Na druhej strane, české medzinárodné právo súkromné vnímame ako prehľadnejšie v porovnaní s francúzskym, najmä vďaka jednotnej úprave formou zákona. Vzhľadom k tomu, že sa v súčasnosti stretávame aj s prípadmi, kedy dieťa porodí iná žena, než jeho genetická matka, nám nedá nespomenúť, že pri samotnej mikrokomparácii kolíznych úprav rodičovstva chýba úprava určenia materstva v českej právnej úprave.

Pri komparácii sme dospeli k záveru, že niektoré kolízne normy spomínaných národných úprav používajú rovnaké hraničné určovatele, napríklad v prípadoch úprav predpokladov pre uzavretie manželstva a spôsobilosti uzavrieť manželstvo, ako aj v prípade úpravy formy manželstva.

V niektorých prípadoch je francúzska právna úprava obsiahlejšia ako česká. Ako príklad nám môže poslúžiť vyživovacia povinnosť, kde je francúzska právna úprava upravená Haagskym dohovorom, čím získava daná problematika ľahšiu použiteľnosť pre právnu prax. Tu však môžeme očakávať výrazné zmeny ako v českej, tak aj

francúzskej právnej úprave. Hlavným dôvodom pre tieto zmeny, ktoré budú zaväznú pre oba štáty (predpoklad je, že ratifikácia prebehne vo všetkých štátoch EU) je vypracovanie nového Haagskeho dohovoru: *Protokol o rozhodnom práve pre vyživovacie povinnosti z 23. novembra 2007*, ako aj pristúpenie Európskeho spoločenstva do štruktúr Haagskej konferencie.

V návaznosti, v otázkach vzťahov medzi rodičmi a deťmi, ako aj v otázkach poručníctva a opatrovníctva, česká právna úprava je zaväzná relevantným Haagskym dohovorom, zatiaľ čo francúzsku stranu čaká ratifikácia na základe rozhodnutia Rady (2008/431).

Napriek tomu, v oboch národných právnych úpravách sú zaväznú Haagske dohovory, ktoré je potrebné pozorne sledovať, uvedomovať si ich prítomnosť, a zároveň ich následne aplikovať v praxi. Problematická môže byť situácia, kedy česká a francúzska právna úprava obsahuje vlastné kolízno-právne normy, aj napriek tomu, že tie už boli medzinárodne unifikované Haagskou konferenciou. V takom prípade je potrebné dôsledne sledovať, či daný medzinárodný dohovor je alebo nie je pre konkrétnu národnú úpravu zaväznú. Určitém východiskom z tejto situácie je komunitárne právo, t.j. európske medzinárodné právo súkromné. Tým, že Európske spoločenstvo sa na základe zmeny štatútu Haagskej konferencie stalo jej členom (3.4.2007), otvoril sa priestor na to, aby bol proces ratifikácie jednotlivých Haagskych dohovorov podporený. Fakticky by to znamenalo lepšiu prehľadnosť pre prax. Konkrétnym príkladom môže byť rozhodnutie Rady 2008/431 o zaviazaní ratifikovať *Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu detí*.

V budúcnosti je možné očakávať, že ďalšie podobné rozhodnutia prispejú k sprehľadneniu a lepšiemu využívaniu medzinárodne unifikovaných kolíznych noriem medzinárodného práva súkromného. Príkladom nám pravdepodobne bude obdobné rozhodnutie k *Protokolu o rozhodnom práve pre vyživovacie povinnosti z 23. novembra 2007*. Dá sa predpokladať, že význam národných úprav medzinárodného práva súkromného bude slabnúť v prospech európskeho medzinárodného práva súkromného.

Táto diplomová práca nie je návodom pre používanie kolízno-právnej úpravy českého a francúzskeho medzinárodného práva súkromného. Jej zámerom je priblížiť danú problematiku odbornej verejnosti a napomôcť k jej porozumeniu.